

# Delavska Pravica

## Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četr leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265 — Štev. čekovnega računa 14.900

## Osnovne pravice delavnih stanov

Živimo v času, ko padajo in se rušijo gospodarske, socialne in politične ograje, ki so dosedaj ločile kmetijski stan od delavskega in ta dva zopet od obrtniškega in uradniškega. Vsi ti stanovi, zlasti pa mladina, spoznavajo, kako se zlivamo v eno samo ogromno množico, množico delovnega človeka, v en stan, to je v stan ljudi, ki si z delom svojih rok in možgan služimo sredstva za borno vsakdanje življenje. Mnogo, mnogo pa jih je danes iz enega in drugega stanu, ki si kljub dobri volji tudi vsakdanjega kruha ne morejo služiti. Ljudje tarnajo na vseh straneh, tarnajo in zabavljajo kmetje, delavci, obrtniki, uradništvo; vsi imajo iste težave: premalo dobe za svoje izdelke, za svoje delo. Zabavlja in robanti se vseprek, življenje pa teče v široko in trdno regulirani strugi sedanjih gospodarskih in socialnih razmer — sedanjega gospodarskega sistema — mirno naprej. Vsi smo si že na čistem, da je današnji gospodarski red tisti, ki povzroča 90 odst. vsega sodobnega zla.

In vendar, kaj storijo, da bi si odpomogli, kmetje, kaj delajo obrtniki, kaj uradništvo in namješenci? Nič! Prav nič!

Vseповsod samo zabavljanje, nerganje, zborovanja, shodi, mnogo besed, resolucij, kup spomenic, prošenj in — konec. In v vseh teh prošnjah in spomenicah in na vseh zborovanjih sama jadjikovanja: Pomagajte nam, oblast naj priskoči na pomoč, država naj pomaga, vlada naj da podporo!

Vse to je strašno napak! Ne bodo rešile same prošnje ne kmeta, ne obrtnika, ne drugih delovnih stanov. Tisti, katerega stalno kličejo na pomoč, to je država, ni vsemogočen. Vedeti moramo, da so v današnjem gospodarskem sistemu še močnejše sile, ki so nad državo in nad vsako vlado — to je velekapital. In te močnejše sile pogosto ovirajo državo in njeno upravo, da bi delila delovnim stanovom polno pravico. Zgledov za to imamo v preteklosti in v sedanjih dneh zvrhano mero.

Položaj je torej danes tak: Država ne more v zadostni meri krotiti divje pohlepnosti kapitala po čim večjem profitu. Eno pa danes država še more: dopustiti delovnim stanovom, da se svobodno stanovsko-socialno organizirajo in da se z organizirano močjo zoperstavljajo kapitalističnemu profitarstvu. Rekli smo, da država danes to še more dopustiti. Zakaj že se pojavljajo iz ministrstev načrti zakonov (uredba o prisilnih sodiščih), ki čisto neprikrito jemljejo delovnim stanovom njihove naravne pravice, da se namreč z zakonitimi in po splošnem ljudskem čutu do kraja pravičnimi sredstvi samoozbrambe zoperstavljajo kapitalističnemu izkoriščanju. Nikakor nočemo s tem zagovarjati kakega divjega razrednega boja, kateremu so v pravi ljudski in demokratsko urejeni državi že samo s tem spodmaknjeni glavni predpogoji. Hočemo samo podčrtati, da mora sodobna pravična država spričo točasnih gospodarskih prilik dopustiti delovnim stanovom vsa ljudskemu pravnemu čutu soglasna samoobrambna sredstva za organizirano borbo proti izkoriščanju. Nikakor pa ni v skladu z načeli politične in gospodarske demokracije, če bi se hotele te pravice delovnim stanovom odvzeti. To bi pomenilo prav toliko, kakor če odrečemo človeku pravico silobrana.

Delovni stanovi, kmetje, delavci, obrtniki si morejo iz svojih stisk pomagati le z organizirano stanovsko strokovno borbo. Nič nam ne pomaga, če še tako besno zabavljamo in robantimo čez državo, čez vlado, čez tega ali onega. Država, državna oblast, vlada, ministri, niso vsemogočni. Država ima danes v svojem delokrogu toliko nalog, da jih kar ne more vršiti tako, kakor bi bilo treba. Svojim sodobnim nalogom sedanja državna organizacija očitno ni dorasla. Pa pustimo to na strani. Kajti tudi drugod, kjer poskušajo, vidimo, kako težko je najti sodobnim nalogam države pri-

merno organizacijo. — Zato ne terjamo že prav vsega od države, od vlade, od ministrov. Ne zanikamo, da je država danes dolžna v mnogih stvareh pomagati in da je zlasti v svojih lastnih ustanovah dolžna dajati zgled socialne pravičnosti. A so stvari, ki državo kot sicer najpomembnejšo družbeno ustanovo svobodnega in demokratskega naroda, prav malo ali pa prav nič ne brigajo. Kajti mišljenje, da je samo država žarišče vsega človekovega dejanja in nehanja, je zmotno, nenaravno, nekrščansko. To je pagansko, fašistično naziranje!

Radi tega in pa radi dejstva, da je država

pogosto proti od nje močnejšim brez sredstev, imajo delovni stanovi nujno naravno pravico gospodarske in socialne samopomoči. Zato pa imajo tudi naravne pravice: svobodnega združevanja, svobodo govora in zborovanja, svobodo tiska, svobodo strokovno-socialne borbe — vse v okviru pravičnih in kulturnemu stanju ljudstva odgovarjajočih zakonov. In le v tako široko zasnovani organizirani samopomoči je rešitev delovnih stanov. A ta samopomoč ne sme biti v samih besedah, marveč v stvarnem delu za odpravo krivic, ki jih danes trpe delovni stanovi.

Jože Gostinčar:

## Jugoslovanska strokovna zveza

Jugoslovanska strokovna zveza, je edina strokovna organizacija, ki je bila ustanovljena v Sloveniji na temelju okrožnice velikega misleca papeža Leona XIII., ki je dal prvi smernice krščanskemu delavskemu gibanju. Razvoj pa je pozneje pokazal, da so samo temeljne smernice za uspešno delo in končni uspeh preozke, in da je treba dodati nazorom tudi obliko. To obliko z nekaterimi novimi nazori je pa dal sedanji papež Pij XI. v okrožnici »Quadragesimo anno«. To okrožnico je JSZ na svojem občnem zboru pred nekaj leti enodušno sprejela v svoj program. JSZ je s tem dokazala, da smatra to okrožnico kot podlago za svoje delo in da spoštuje nosilca krščanske zastave, rimskega papeža, kot poglavarja naše katoliške Cerkve. Ne samo to! Jugoslov. strok. zveza je poslala ob 40-letnici Leonove okrožnice in ob razglasenju okrožnice sedanjega papeža svojega odposlanca na to svečanost v Rim.

Naravno pa je, da nobena dobra stvar ni brez nasprotnikov oziroma sovražnikov. Ose uničujejo najraje dobro sadje. Tako je imela tudi JSZ že takoj izpočetka nasprotnike, posebno take, ki niso z njo imeli nobenega posla, ali pa so ji hoteli le osebno zagospodovati. Ne prvi in ne drugi pa niso poznali njenega namena, še manj pa delavskih teženj. Gledalo se je vse skozi politične naočnike in JSZ naj bi delala le po političnih odredbah. Tako se je vgnezdila misel, da so tudi nepolitične organizacije celice političnih strank. Zaradi tega in pa radi borbe proti kapitalističnemu izkoriščanju delovnega ljudstva je postala JSZ kamen spotike političnim mogotcem.

Nobena strokovna organizacija, ako hoče res delati, se ne more in se ne sme spuščati v političen »virvar«, kjer ni nobene gotovosti stalnega obstoja političnih strank, pa tudi ne določenega načina vlad.

Jugoslov. strok. zveza se je dvignila z božjo pomočjo le po samostojnem delavstvu do današnje višine. V času svojega razvoja je imela tudi predsednike izven delavskega stanu, toda ni šlo nikamor. Šele ko so delavci, neodvisni od vseh tujih primesi zagrabili krmilo, je organizacija začela rasti in se širiti v delavskih vrstah. Porast JSZ je nekateri zaskrbeli ter so začeli divjo gonjo proti njej. Izmišljali so si razne napake, ki naj bi jih imela. Predvsem je premalo »katoliška«, pomežikuje s komunisti, ne priznava Pijeve okrožnice, leze nekako v marksizem in končno premalo poudarja nedeljski počitek z verskega stališča. To so glavni grehi zveze, ki jih na njej ugotavljajo neki ljudje po svoji metodi. Toda, hvala Bogu, niti enega navedenih grehov ta gospoda, ki je ni sram ilagati, ne more dokazati. Nekateri celo zahtevajo, da naj zveza garantira za vsakega člana, da ne bo grešil s kako besedo glede komunizma. Kdo na svetu more dati garancijo za drugega, pa četudi živi svetniško, da ne bo grešil. Taka zahteva je naravnost smešna in kaže precej zavite hudobije. Kaj taki ljudje vse smatrajo za komunizem, seveda pri JSZ,

ni težko uganiti. Saj jim je trn v peti tudi vsaka borba proti kapitalističnemu izkoriščanju današnje dobe. Komunizma današnjih časov ni nihče drugi vzrok kot kapitalistično gospodarstvo in pa brezbriznost katoličanov in drugih kristjanov za Leonovo poslanico.

Posiljajo se iz neke »čarovniške« kuhinje v Ljubljani razne okrožnice, ki naj služijo kot priporočilo za »združence«, ali kakor jim delavci pravijo za »zelence«, pri duhovnikih in prosvetnih družtvih in za klevete proti JSZ. Te okrožnice zelo diše po unionskem cvičku, vprašanje pa je, kdo plača stroške?

Jugoslov. strok. zveza je dosedaj sama vodila borbo kršč. delavstva proti materializmu in njegovim otrokom, komunistom in socialistom. Vendar je pa v teh borbah nalezela na nasprotja s tistih strani, od katerih bi najmanj smela pričakovati. Kljub vsemu razdiralnemu delu nasprotnikov, pa se JSZ lahko zaveda, da je ona tista, ki je s svojim delom vzdržala brezverski in materijalistični naval med delavstvom. Zaveda se pa tudi lahko, da ni ona niti najmanj kriva, da pride do prelomov, da mlad delavec, ki je svoječasnno pri procesiji nosil cerkveno bandero, na skupnem shodu delavstva kot marksist zabrusi v obraz navzočemu kaplanu in krščanskim delavcem: »Pri vas je jezuitska šola!« To pomeni v marksističnem žargonu šola laži. Nobena organizacija, v kateri se ne more gojiti delavsko vprašanje tako, kakor je to potrebno, pri delavcih ne uspeva. Iste razmere so drugod in posebno po rudarskih revirjih. Tu ne zadostuje mlačna voda, ki se ponuja delavcem kot zdravilno sredstvo. Tu je treba krepkih zdravil, ki dajejo delavstvu trdno vero v družabno ozdravljenje! Taka zdravila podaja JSZ, ki brani delavske težnje vkljub vsem lažem in klevetam ljudi, ki bi morali podpirati napore te organizacije.

Ni namen teh vrstic opravičevati JSZ, ker to ni potrebno. Kdor pozna nje delo, ve, da je ona na pravem potu. Namen je samo, nekoliko pokazati nelepo postopanje ljudi, ki so nahujskani od prijateljev kapitalizma na gonjo, ki naj na veliko veselje kapitalistov, komunistov in socialistov pomaga oslabiti res delavsko in krščansko borbena organizacijo — Jugoslov. strok. zvezo. Gospodje, ako vam to ugaja, kar tako naprej!

Mi kršč. soc. delavci se ne bomo dali prevariti, četudi bi se dobilo nekaj kukavice in Judežev. Držali se bomo trdno naše edine opore, ki smo si jo skovali z lastno močjo — Jugoslovanske strok. zveze. V tej se udejstvuje naša borba, naše krščanstvo in naše domoljubje!

## Šivalne stroje

malo rabljene, ki odgovarjajo novim, poceni kupite pri PROMET (nasproti križanske cerkve)

Nabavljajte svoje potrebščine pri tvrdkah, ki inserirajo v naši »Delavski Pravici«

# STROKOVNA POROČILA

## Opozorilo!

Iz raznih krajev dobivamo poročila, da nasprotniki Jugoslovanske strokovne zveze širijo o njej in o njenih funkcionarjih najostudnejše laži in klevete. Njihov namen je, da izpodkopljejo ugled in veljavo, ki jo uživa JSZ in njeni funkcionarji med delavstvom. Ker s poštenimi sredstvi ne morejo zavreti zmagovitega pohoda Jugoslov. strok. zveze, v katero se zgrinjajo delavske množice, zato so se sedaj zatekli k laži in kleveti. Vse člane in članice Jugoslovanske strokovne zveze pozivamo, da si točno zapomnijo in tudi zapišejo vse laži in klevete, ki jih raznašajo nasprotniki in o tem takoj poročajo centrali. Poskrbeli bomo, da bodo ti umazani jeziki dobili za svoje podlo delo primerno plačilo in da bo delavstvo spoznalo vso hudobijo teh svojih laži-prijateljev.

## Rudarji

Laško. V nedeljo, dne 10. maja, se je vršil v dvorani Celjskega doma v Celju občni zbor II. skupine rud. zadruga.

Navzoči so bili večidel vsi delegati, razen rudnikov Leše, Stanovsko in Drobni dol, ki zadnje čase ne obratujejo in so delno že likvidirani. Bili so to rudniki, ki so zadnji čas s svojim nerednim plačevanjem delavskih mezd prišli tako daleč, da skoro niso bili vredni obstoja. Prizadeto delavstvo je sicer nekaj izgubilo, toda nered, neupoštevanje soc. zakonodaje, sramotno nizke delavske mezde in še iste neredno izplačane so silno kvarno vplivale na splošen delavski gospodarski položaj naše banovine.

Tudi pri drugih rudnikih v Sloveniji so razmere vsako leto obupnejše in to največ radi krivično razdeljenih naročil za državno porabo. Posebno rudarji zaposleni pri TPD so s stalnim praznovanjem (delajo do 10 dni na mesec) gospodarsko tako ubiti, da se radi obubožanosti kmalu ne bodo mogli pokazati nikjer v javnosti. Tare jih glad in obup ter gine pri njih vsako veselje bodisi glede kulturnega napredka, kakor tudi moralne povzdige. Zalostna slika 20. stoletja! Po srbskih in bosanskih rudnikih so baje radi visokih naročil delavci primorani delati po 40 ših-tov mesečno, medtem ko jih naš rudar ne sme odnosno ne more napraviti niti 20.

Dela in kruha nam dajte, ker le takrat bo narod zadovoljen!

Občni zbor je tudi odločno protestiral proti kakršnemu koli poslabšanju naše soc. zakonodaje (ukinitev pokraj. pokojninskega sklada za Slovenijo, ter par. 219 o. z.), isto tako tudi proti kakršni koli sanaciji brat. skladnice na račun zavarovanih članov.

Odposlane so se tudi razne tozadevne resolucije na merodajna mesta z željo, da bi našle tudi zaželjeni odziv. Vsega tega je zadnja leta odšlo že lahko rečemo, na vagone, toda odmev in efekt pa je bil skozi vsa ta leta skoroda ničev, zato želimo in upamo, da bodo tako imenovani voditelji slovenskega naroda, kakor tudi celokupni državni aparat, vzeli enkrat stvar za resno ter zastavili vse sile, da se našemu slovenskemu rudarju zopet nudi možnost obstoja in napredka.

Zahtevalo se je tudi, da naj načelstvo II. skupine zavzame potrebne korake pri glavni bratovski skladnici v Ljubljani, da se čim prej skliče njena skupščina, katera naj odločno zahteva, da se čim prej izvrše volitve.

Apeliralo se je na rud. nadzorno oblast, da naj polaga več pažnje pri pregledovanju rudniških obratov ter naj se pri takih prilikah jamskih inspekcij pokliče tudi del. zaupnike, katerih dolžnost je, da pokažejo nadzorni oblasti res tiste kraje, ki so za delavstvo najbolj nevarni in škodljivi (nevarno delo, slab zrak itd.), kar se ob sličnih prilikah rado prezre!!!

K sklepu je g. Pliberšek kot načelnik apeliral na navzoče, da naj vztrajajo pri svojem ne-hvaležnem in žrtev polnem delu še naprej, ter naj skrbje, da bodo pri bodočih volitvah izvoljeni res dobri, pošteni ter sposobni delegati.

Le potom mogočnega kadra zavednega delavstva ter strokovno izobraženih, poštenih in energičnih del. zaupnikov si upamo priboriti in dočakati boljših časov.

Zato naj bodo tudi bodoči zaupniki najboljši izmed dobrih, katere delavstvo dobro pozna, da hočejo res z vso dušo delati za dobrobit celote. Proč z demagogijo in zavistjo. Zaupnik mora biti v pravem pomenu besede delavski voditelj, učitelj in zagovornik.

## Papirničarji

Količevo. V sporazumu, ki ga je sklenilo delavstvo ob koncu stavke v papirnici na Količevem dne 13. 10. 1935., je bilo tudi zabeleženo, da se bo v ostalem službeno razmerje uredilo z delovnim redom. Ta na žalost še sedaj ni izdan. Sicer je izdelala strokovna organizacija osnutek in podjetje svojega. Menili smo, da bo prišlo do sporazuma. Toda na razgovoru v četrtek 11. 5. 1936 se je pokazalo, da se še razlike v pogledu praznikov in odškodnine za nedeljsko delo. Zaradi teh razlik so se razgovori zaenkrat prekinili.

Zdi se nam, da hoče podjetje zaradi tega izvajati pritisk. Odpustilo je nekega tovariša, češ da je nesposoben za delo, tudi se je od gotovih ljudi zagrozilo, da se bo sploh bolj strogo postopalo z nami. Mi smo v tem pogledu mirni. Zavedamo se, da se borimo za svoje pravice. Zave-

damo se tudi tega, da nastopamo v borbi odkrito in pošteno, brez zahrbtnosti. Zavedamo se še tega, da se moramo vztrajno boriti. Ne želimo boja, ki bi šel preko običajne meje. To je odvisno od druge plati. Vemo le to, da nas boj ne bo razbil, ampak naše vrste še bolj strnil.

## Tekstilno delavstvo

Jarše. V nedeljo, 24. maja, ob pol 10 dop. bo v Groljah sestanek delavstva tovarne Industrija platnenih izdelkov v Jaršah. Na tem sestanku ne sme manjkati nobeden delavec ali delavka. Zapomnite si, da se meri naša moč tudi po naši udeležbi na sestankih. Ta sestanek naj dokaže, da ni samo Lombardo in Škofic tisti, ki se borita za pravice delavstva, ampak da je tu čez 300 delavcev in delavk, ki zahtevajo isto. Na tem sestanku naj bo naš glas tako močan, da ga bodo slišali prav vsi, ki imajo gluha ušesa za naše pravice.

Na pritožbe tistih, ki ne bodo prišli na sestanek, se v bodoče organizacija ne bo ozirala. Torej vsi in točno!

## VINIČARJI

### Upoštevanje določb viničarskega reda

Nekje v ljutomersko-ormoških goricaх je lansko leto pogorela viničarija in ves inventar v njej bivajočemu viničarju. Ker ni mogel takoj dobiti druge viničarije, je šel začasno k nekemu kmetu stanovat. Ta pa je imel tudi vinograd, pa je viničarju ponudil službo v svoji viničariji za prihodnjo jesen. Viničar je bil po daljšem prigravarjanju voljan službo prevzeti vkljub temu, da je slutil, da bo slabo našel. In res, slutnja ga ni varala. Kmet-vinogradnik je v občinskem uradu dal natipkati pogodbo ter jo nudi viničarju v podpis. Viničar jo je res pod pritiskom položaja in razmer podpisal in to tako, da na celi črti jemlje viničarju človeško eksistenco in naravnost nasprotuje določilom viničarskega reda, kateri vendar v zaščito viničarjev jasno določa v § 33: »da se z nobeno pogodbo viničarjeve pravice, določene po tem redu ne dajo niti razveljaviti niti omejiti«.

Našim viničarjem v vednost naj v naslednjem navedem izveleč:

#### POGODBA

1. Viničar je dolžan celo poslopje imeti v najlepšem redu, po potrebi pobeliti in omazati brez vsakega plačila, enako, če pomaga pri pokrivanju strehe.
2. Za delo druge kope, vezi, pletve ter postavljanje kolja dobi štiri rede koruze.
3. Za prvo kop in nošnja gnoja se plača viničarju 6 Din dnevno, in to brez hrane.
4. Trsje se mora dobro obrezati in za to dobi en kolač kruha in rožje. (Za tisto gorico se porabi 5 dnin za rezitev, dočim ostane rožje drugim viničarjem brezplačno.)
5. Delo v vinogradu in sadovniku se mora izvršiti ob določenem času in v najboljšem redu.
6. Košnja v vinogradu in sadovniku mora vini-

čar sam opraviti in seno spraviti, zato pa ima gospodarjevo kravo in svinjo. (Ker mora rediti gospodarjevo kravo, bi moral dobiti po zakonu polovico dela za spravljanje krme plačano. Omenjeno svinjo pa bo moral odslužiti.)

7. Skropljenje se plača kakor druga dela po 6 din dnevno. Ob času trgatve mora viničar s svojo družino pomagati pri vsakem delu — brez plačila.

8. Ako se viničar proti kateri točki pregreši, se mu odpove delo in se mora izseliti, kadar mu gospodar določi.

9. Gospodar me sprejme v službo brez nagrade. Vinograd, katerega mora viničar pod navedenimi pogoji obdelovati, meri nekaj čez en oral. Deputatne zemlje nima, razen v pogodbi obljubljene. Rediti si more čez poletje le eno kravo in kvečjemu eno svinjo. Drugih »ugodnosti« sploh nima, razen v pogodbi navedenih, vinograd pa mora strogo strokovno obdelovati. Ima razen žene skrbeti še za tri majne otroke, zaslužka v okolici je zelo malo in še ta je slab.

Pod takimi pogoji bo pač mogel ta viničar »sijajno« živeti in s prijetnimi občutki slišati tisto pogosto norčevanje vinogradnikov iz viničarjev: »Vam viničarjem gre najbolje, ker vam ni treba plačevati davkov!« Take pogodbe naši viničarji večkrat sklenejo v sili razmer, zato pa je velike važnosti, da nas v tem štiti naš zakon, ki more s pomočjo organizacije vse take protizakonite pogodbe razveljaviti.

Vsem viničarjem ob tej priliki resno svetujemo: Opravljajte vsa vinogradniška dela zvesto, pošteno, strokovno pravilno in ob pravem času, kakor ste to dolžni po vesti in zakonu! Oklenite se vsi strokovne organizacije, katera vam bo potem mogla tudi izvojevati pravice, katere vam daje zakon.

## Duhovnik delavske mladine

Bilo je pred kakimi štiridesetimi leti v skromnem delavskem stanovanju bruseljskega predmestja. Mali Jožef se je ojunčil ter se po večerji približal očetu, da mu razodene svojo veliko skrivnost. Hotel bi postati duhovnik. Oče in mati se začudita, najrazličnejša čustva jima gredo skozi dušo. Oni da bi vzgojili duhovnika? Beda jih tare; še za vsakdanje družinske potrebe težko zmorejo. Ubijajo se v delu. Toda duhovnik v družini! Očetu se zarose oči. Delal bo za dva; Jožef naj samo poskusi.

Jožef študira. Ostal je pa prvi delavski sin. V dno duše ga zaboli, ko opazi, kako beže pred njim njegovi tovariši z ulice, ko je oblekel bogoslovsko obleko. Srce mu krvavi ob pogledu na nečloveško življenje delavstva. Težko čaka časa, ko bo mogel kot apostol pravičnosti in ljubezni, ljubezni Kristusove nazaj med delavske množice. Tik pred posvečenjem dobi poziv k smrtini postelji očeta. Izčrpalo ga je bilo prenaporno delo. Globokoverni oče, ki je v svojem življenju trdo občutil vse krivice in vso grozno zapuščenost, v kateri se morajo boriti za življenje delavske množice, je govoril svemu sinu o nalogi, ki ga čaka v bodočem duhovniškem življenju. In bogoslovec, Jožef Cardijn (Kardajn), je prisegel umirajočemu očetu, prisegel pri svoji prvi sv. maši, da »se bo ubil v delu za delavstvo«, kakor se je pozneje nekoč sam izrazil.

Danes, trideset let po tej prisegi, zavre ob njegovem imenu v stotisočih srcih delavske mladine v Belgiji, Franciji, Kanadi, Svici, Portugalski, Nizozemski in drugod. Človek mora samo priti enkrat med nje in videti in slišati to novo delavsko mladino. Opazovati jih mora, kako dobesedno požirajo njegove besede in jih ponavljajo za njim v tisočih različicah, kako zabučijo v svojem »živijo Cardijn!« Cardijn je njihov! Eden izmed njih, predsednik flamske narodne zveze »Krščanske delavske mladine«, je rekel: »Ako on hoče, gremo jutri na Kitajsko. Vemo namreč, da ničesar ne zahteva od nas, v čemer nam ne bi dal najprej sam zgleda.« In kdor pozna KDM, ve, da Cardijn od njih ne zahteva ravno malih stvari. Saj vedno ponavlja: »Cim več zahtevate od mladine, tem več bo storila.« Vodja francoske KDM pravi: »Ne moremo izgovoriti njegovega imena brez navdušenja. On nam je rešitelj delavstva.«

Ko ga človek gleda in govori z njim, se nehote vpraša, odkod prav za prav v njem ta silna

**Kolesa** malo rabljene in nove vseh znamk najceneje edino pri

PROMET (nasproti križanske cerkve)

osvajalna moč. Ob prvem pogledu bi rekel, da je kak osrednji voditelj. Kmalu pa bo odkril vso skrivnost njegovega silnega vpliva. Kanonik Cardijn je predvsem duhovnik. Ta beseda ga najbolj označuje in izrazi vse v njem. Cardijn je popoln delavski duhovnik, ki ima neomajno zaupanje in vero v delavski sloj. Te ogromne delavske množice, polovica človeštva, nosijo v sebi božji klic. Hoteli so jih ponižati v sužnje, v tovarno živino, v stroje; hoteli so jih zgnesti v kolektive, kjer naj bi se vsak posameznik vrtil na svojem mestu kakor kolesce v gorostasnem stroju človeške družbe, dokler se ne izrabi ter ga zamenja drugi; hoteli so jih nahujskati v divji razredni boj, v krvavo klanje, v boj proti samemu Bogu. Cardijn jim govori enostavno v pristnem njihovem delavskem jeziku, govori jim v imenu Boga - človeka, Kristusa - Delavca, v imenu Njegove Cerkve, govori jim o božjem poklicu, ki ga nosi v sebi vsak delavec, ki ga nosi v sebi ves delavski sloj. Odrešenje in zveličanje delavstva je v delavstvu samem. Se več, delavski sloj bo pri-

nesel odrešenje celemu človeštvu, ki je sedaj zopet zavozilo v zagato, iz katere ne najde izhoda. Da! »Proletarci celega sveta, združite se!« — Ali ne v sovrastvu, ne proti drugemu, ne za uničevanje, kakor je hotel Marx! — Združite se v ljubezni, da zgradite novi krščanski družabni red, da vzrastete v eno skrivnostno telo Kristusovo. Brez močne narodne in mednarodne pristno delavske organizacije ne bo nihče pokristjanil delavskih množic, ne bo nihče ustvaril novega, boljšega družabnega reda, ne bo rešil človeštva iz neznosne današnje krize.

Delavska mladina je razumela klic svojega duhovnika. Na svojem prvem mednarodnem kongresu v Bruslju je lani zagrmela v svet: »Pred desetimi leti nas je bilo 500, danes 100.000, jutri milijoni!« Kdor jih pozna, ve, da to ni bil samo krik navdušenja, da ne bo tako daleč dan, ko bo to resnica. In vse to pod vplivom enega svetniškega modernega duhovnika, ki ga je s svojimi krvavimi žulji dala Cerkvi siromašna delavska družina.

J. Gajevčan.

## Načrt zakona o najnižjih plačah in kolektivnih pogodbah

Ze več let govore delavci in delodajalci, da bi bil potreben zakon o minimalnih mezdah, to pa radi tega, ker se vodi v našem gospodarstvu naravnost umazana konkurenca in to največ na račun delavskih mezd.

Pred kratkim je ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje izdalo tak osnutek.

Kaj vse obsega ta osnutek?

### 1. Kolektivne pogodbe.

Vsa podjetja, privatna in državna odnosno samoupravna, ki zaposlujejo najmanj 10 oseb, morajo v roku šestih mesecev skleniti kolektivno pogodbo. Kolektivno pogodbo morejo skleniti podjetja vsako zase, ali pa se sklene za celo stroko enotna kolektivna pogodba.

Kdo sklene kolektivno pogodbo?

Za posamezna podjetja sklepajo kolektivno pogodbo **podjetnik in obratni zaupniki**. V podjetjih, kjer še ni obratnih zaupnikov, se morajo izvoliti v roku treh mesecev, potem ko je stopila ta naredba v veljavo. Kolektivno pogodbo za celo stroko sklepajo svobodne strokovne delodajalske in svobodne strokovne delojemalske organizacije.

Kolektivne pogodbe se morajo registrirati pri banskem upravi.

### 2. Ugotavljanje minimalnih mezd.

Minimalno mezdo ugotavlja ban s pomočjo »Odbora za ugotovitev minimalne mezde«. Ta odbor sestavlja 7 visokih uradnikov banske uprave, od 3—5 zastopnikov delodajalcev in od 3—5 zastopnikov delojemalcev.

### 3. Odbor za pomiritev strank.

Ce se ne bi mogle stranke, ki sklepajo kolektivno pogodbo, zediniti, morajo prositi za sodelovanje »Odbor za pomiritev«.

Odbor za pomiritev se sestavlja takole: Okrajni in banovinski odbor.

Dokler ni odbor za pomiritev končal svojega dela, je prepovedan štrajk.

### 4. Obveznost arbitraže.

Ce bi bilo posredovanje odbora za pomiritev brezuspešno, more predsednik predložiti vso zadevo odboru za arbitražo, ki ima svoj sedež pri banskem upravi.

Obvezna je pa arbitraža za tale podjetja:

Za prometna in rudarska podjetja. Za podjetja, ki proizvajajo plin in elektriko, za vodovode, živilska podjetja, za podjetja in ustanove javne higiene ter zdravljenje.

Odločbe arbitražnega odbora so obvezne za obe strani.

V teh podjetjih je tudi prepovedan štrajk.

### 5. Kazni.

Kdor se pregreši proti tej naredbi, se more kaznovati, in sicer podjetnik z globo od 1000 din do 10.000 din; delojemalec pa z globo od 100 din do 500 din. Ce ne more plačati, se pa kaznuje z zaporom, in sicer za vsakih 50 din en dan zapora.

Kaj naj rečemo k temu osnuku?

### 1. Kolektivne pogodbe.

a) Moč delavstva sloni na njegovi zavednosti. Le zavedno delavstvo se more uspešno boriti za svoje pravice. Zavednost delavstva se pa meri po njegovih svobodnih strokovnih organizacijah. Te so naravne in bi morale biti tudi njegove zakonite voditeljice. Zato bi se morala vsaka kolektivna pogodba skleniti s sodelovanjem strokovnih orga-

nizacij. **Osnutek izločuje** tako sodelovanje v posameznih podjetjih. Kajti delavska strokovna organizacija bi smela sodelovati le pri kolektivnih pogodbah, ki bi se nanašale na cele stroke. Pri pogodbah za posamezna podjetja bi sodelovali le obratni zaupniki.

Delavske strokovne organizacije pritegnejo k sodelovanju, če se sklepajo kolektivne pogodbe, tudi obratne zaupnike. Toda prvenstveno pridejo v poštev delavske strokovne organizacije. Kajti obratni zaupniki so že po zakonu **posredovalni organ**, delavska strokovna organizacija se pa **bori** za delavske pravice.

V podjetjih pa, kjer še ni obratnih zaupnikov, bi se morali izvoliti tekom treh mesecev. Kaj pomeni to praktično? Tam, kjer so hoteli delavci, so že sedaj obratni zaupniki. Kjer jih še ni, je vzrok ali nezavednost delavstva ali pa ne čuti delavstvo take potrebe. V takih podjetjih bi podjetnik določil, katere osebe naj postanejo obratni zaupniki. Kake kolektivne pogodbe bi sklepali taki obratni zaupniki, si lahko vsak predstavlja.

Zato je zahteva delavstva: **kolektivne pogodbe se morejo skleniti le s sodelovanjem svobodnih strokovnih organizacij.**

b) Osnutek je v pogledu izvedbe kolektivnih pogodb neizvedljiv. Kolektivne pogodbe bi se morale v vseh podjetjih skleniti tekom šestih mesecev. V dravski banovini bi prišlo v poštev ca. 1300 podjetij. Torej je nemogoče v tako kratkem času vse to izvršiti. **Delavsko stališče v tem pogledu je:** Pametno in potrebno je, da se uredi delovno razmerje v podjetjih s kolektivnimi pogodbami. Toda smisel ima taka kolektivna pogodba le v podjetju, kjer je delavstvo organizirano. Se tam, kjer je delavstvo organizirano, se mora potem, ko si je priborilo kolektivno pogodbo, še nadalje trdo boriti, da se sklenjena kolektivna pogodba pravilno in pošteno izvaja. Tam, kjer ni svobodne strokovne organizacije, je torej kolektivna pogodba brez pomena, ali pa delavstvu celo v kvar.

c) Registracija kolektivnih pogodb. Registriranje kolektivnih pogodb ima dvojni pomen: 1. da se ve, v katerih podjetjih je delovno razmerje urejeno s kolektivno pogodbo; 2. da se **kolektivne pogodbe obdelajo**. Če bi se kolektivne pogodbe zbirale na banknih upravah, bi se skoraj gotovo le na kup polagala. Zato bi se moral prepis vsake sklenjene kolektivne pogodbe dostaviti tudi delavski in trgovski zbornici.

### 2. Ugotavljanje minimalnih mezd.

Minimalne mezde imajo dvojni nalogo:

1. Zagotoviti delojemalecu saj najnižjo mezdo.  
2. Zabrati anarhijo v gospodarstvu. To, kar je danes, moremo označiti edino s to besedo. Ne le v posameznih delih države, celo v istih banovinah so v isti stroki tako različne plače, da nudi pravo zrcalo neurejenosti. Tako stanje vodi do izrabljanja delavstva, do umazane konkurence in s tem do anarhije.

Ker gospodarstvo ni samemu sebi namen, ampak obča blaginja, bi se morala za celo državo za posamezne stroke določiti minimalna mezda. Seveda poštna, ne morebiti z 1 din na uro. Če bi bilo nemogoče za celo državo, saj za posamezne banovine. Navzgor bi bile mezde odprte. Naloga delavstva in delavskih strokovnih organizacij bi bila, da si pribori primerno storišče čim višje plače navzgor. »Odbor za ugotovitev minimalnih mezd« bi pa svoje naloge spleh ne mogel strokov-

njaško izvršiti v tej sestavi, ker ne bi imel v pogleda v resnično gospodarsko moč podjetja ali pa cele stroke.

Je že bolje, da bi se določile minimalne mezde za vso državo. Taka podjetja, ki pa ne bi zmožla minimalnih mezd, naj pa ne bi zginejo. Bo celo koristno za gospodarstvo in delavstvo.

### 3. Odbor za pomiritev strank.

Tak odbor je nepotreben. Saj imamo inspekcijo dela. Če bi se z njenimi funkcijami v tem pogledu pooblastila okrajna glavarstva, pa bi bilo popolnoma dovolj in bi cilju tudi bolje služilo, kakor nebroj takih odborov.

### 4. Arbitražni odbor.

Tak arbitražni odbor naj bi posegal le v izjemnih primerih, zlasti pa bi moral biti sestavljen tako, da bi bila zloraba izključena. Arbitražni odbor naj bi stopil v funkcijo, če bi drugače ne bilo mogoče likvidirati spora. Vsekakor se pa mora obdržati princip, da naj obe strani same likvidirata spor. Delavstvu mora biti zamčena pravica, da se posluži v boju za svoje pravice tudi zadnjega sredstva — štrajka. Saj štrajk ni cilj delavske borbe, ampak le najskrajnejše sredstvo. Ta pravica mora veljati za vse delavstvo, pa naj je zaposleno v privatnih ali javnih podjetjih; pa naj se pečajo s to ali ono produkcijo.

### 5. Kazni.

Kazni, ki jih predvideva zakon, ne bi dosegale svojega smotra. N. pr. naj štrajkajo rudarji. Kam pa bodo spravili nad 3000 ljudi?

Zaključne misli.

Zakon o minimalnih mezdah, kakor ga predvideva osnutek, je za delavstvo nesprejemljiv. Če bi se uzakonil, bi bilo to dejanje, ki bi ga smatralo delavstvo za nasilje. Zakon je potreben. Mora pa biti v skladu z obstoječim stanjem in z resničnimi potrebami delavstva. Delavstvo ne potrebuje podražavljenja socialne zakonodaje, ampak razumevanja, da se vsa ta vprašanja uredi sporazumno z delavstvom, ne pa proti njemu.

## Maliki

Človeštvo današnje dobe ne trpi le radi pomanjkanja materialnih dobrin, nič manj, prav za prav trpi še bolj radi popolnega razkroja duhovnih temeljev. Današnji človek se hoče otestiti Boga. Iz proletarskih nižin in kapitalističnih višin doni uporniški klic: »Ne bom Ti služil!«

Neumljiva zabloda! Človek smatra službo božjo, ki je obenem služba za lastni in dobrobit celotnega človeštva, za suženjstvo. In vendar odseva iz evangelijske in celotnega nauka Cerkve, da hoče **Bog svobodnega človeka**. Svobodni človek je pa mogoč le tedaj, če je svobodna duša. Ta svoboda je predpogoj za svobodo človeka. Svobodna duša je mogoča zopet le, če se hrani od neizpodbitne resnice in če jo vodi absolutna avtoriteta.

V prvi božji zapovedi je Bog postavil sebe za absolutno resnico in absolutno avtoriteto ter prepovedal, da bi smel imeti človek malike. Vsako klanjanje, vsako češčenje, ki ni v skladu z božjim Duhom, je malikovanje. V prvi božji zapovedi je torej Bog postavil pogoj, obenem pa dal tudi jamstvo za svobodo človeka in z njim celotnega človeštva.

Današnji čas nudi naravnost klasičen primer, kako človeška družba vedno bolj propada, kako se gromadijo maliki, ker se hoče otestiti vodstva absolutne Resnice in absolutne Avtoritete. Njena gonilna sila ni ta Resnica, ni ta Avtoriteta, ampak egoizem, lastni jaz. Z egoizmom je prišel do popolne oblasti pokvarjeni del človeške narave. Zato je današnji človek tako brezobziren. Dobrobit njegovega brata mu ni mar. On sam je svoj cilj. Da more služiti temu cilju, hoče imeti čim več oblasti v gospodarstvu in družbi. Z drugimi se druži edino iz tega namena. Poleg zlatega tetela je postavil tudi malikovalstvo posameznega človeka, voditeljev in končno države. Meni, da gradi z močno roko, vendar je vse trhlo. Edina pravica modernega človeka je surova sila. Ker je vladajoči človek pagan, so tudi posledice temu primerne. Slabotnejši, to se pravi, tisti, ki nimajo sredstev, da bi postali vladajoči, in teh je nad

### Otroške ozičke

malo rabljene poceni dobite pri

PROMET (nasproti križarske cerkve)

države ne

največja krivica, da je Bog ustvaril človeka.

vše več svojih nalog, to je, da bi dvignile obče blagostanje in kulturo, ljudstva ječe pod težkimi bremenami in v pomanjkanju, samo neznamenit odstotek se veseli. Edina modrost državnikov našega časa je,

Današnji državnik govori o svobodi človeštva, toda v istem trenutku razmišlja,

Današnji državnik govori o demokraciji. Toda v istem trenutku razglablja,

Današnji državnik apelira na javnost, naj bo resnično ljubna

Današnji državnik hoče biti apostol miru, toda v istem trenutku zahteva

Ista nit se vleče brez izjeme skozi dejanja vseh državnikov. Zato je neuspešna politika tudi državnikov, ki hočejo veljati za krščanske.

Če naj bi bile delež in namen človekov take razmere, taka družba, potem bi bila v resnici

## DROBNE VESTI

»Tivar« se zmerom noče pristati na zahteve delavstva za zvišanje plač in za sklenitev kolektivne pogodbe. Tudi posredovalni predlog banske uprave je podjetje odklonilo. Zanimivo je, da se tudi upira skleniti kolektivno pogodbo s strok. organizacijo. Vztraja na tem, da jo v smislu (že propadlega) vladnega načrta o prisilnem sklepanju kolektivnih pogodb podpisujejo samo delavski zaupniki. Vse pa kaže, da je podjetje že utrujeno in da bo v nekaj dneh po sklenjenem načelnem sporazumu delavstvo začelo z delom.

Završni račun državnih dohodkov in izdatkov za proračunsko leto 1934-35 izkazuje izgubo v znesku 151.022.000 Din; od leta 1932 do 1935 znaša skupna izguba 947.258.000 Din.

Nadziranje izvoza in uvoza se bo pričelo dne 1. junija. Seznam blaga, ki ga bo treba dati v pregled, še ni objavljen.

Trgovinska pogodba s Španijo dovoljuje izvoziti od nas v to državo letno za 100 milij. Din (les, jajca itd.).

Francoski maršal Franchet d'Esperey je prišel v Belgrad. Prisostvoval je poleg kneza Pavla za prisegi rekrutov belgrajske garnizije in odkritju svojega lastnega spomenika v središču Belgrada. Imel je tudi politične razgovore. Francija je še zmerom zaveznica Jugoslavije.

Za malega človeka se je zavzel predsed. vlade dr. Stojadinovič na ustanovnem zboru JRZ v Belgradu. Dejal je, da je JRZ za politično in gospodarsko demokracijo. Stranki očitajo, da se zbira v nji samo revni sloj iz predmestij. Zato pa bo vlada skrbela v prvi vrsti za delavce, obrtnike, male trgovce in nameščence.

Zveza narodov se je sklenila, da sankcije proti Italiji ostanejo. To, da si je Italija kar brez vsega prisvojila celo Abesinijo, smatra ZN za »otežavajočo okolnost«. Mussolini je prekinil vse stike z ZN in odpovedal vsakršno sodelovanje v evropskih zadevah. »Naj nihče ne skuša zmanjšati zmago italijanskega imperija.

V Abesiniji se je proglasila 350 km zapadno od Addis Abebe nova vlada. Italijani imajo sitnosti na vseh krajih. Abesinska armada, ki se je razbežala, še ni razorožena. Posamezna krдела napadajo sedaj ital. prevozne kolone in delavce pri gradnji

Trgovina s čevlji  
**A. ŽIBERT**  
PREŠERNOVA ULICA

nudi cenjenemu občinstvu svojo veliko zalogo čevljev najboljšega domačega izdelka za moške, ženske in otroke. - Ravno kar smo tudi dobili razne sandale in bele otroške čevlje za birmo

Dobi se vse po jako nizkih cenah.

Vemo pa, da je Bog ustvaril človeka po svoji podobi; da hoče Bog svobodnega človeka; da je Bog postavil človeka za gospodarja nad celotno stvarstvo; da je torej zemlja skupna last vsega človeštva; da je istotako skupna last vsega človeštva tudi to, kar človeštvo samo ustvarja, da morajo vse ustvarjene dobrine služiti celotnemu človeštvu. Vse to si mora človek sam priboriti. Človek ni postavljen na svet kakor gotov del stvarstva, ki se naj v njem udeležuje po že naprej določenih in neizpremenljivih zakonih, ampak kot bitje s svobodno voljo in razumom. Ravno radi tega mora v stvarstvu sodelovati aktivno. Razmere, katere hoče Bog, mora priboriti in jih tudi braniti. Dokler bodo vladali razni maliki, ne bo človeštvo tako urejeno, kakor hoče Bog. Zato mora iti človeštvo,

mora biti: Svoboden človek!

Ravno v tem boju ima veliko nalogo krščansko socialistično delavstvo, zlasti krščansko socialistična mladina, ki je nositeljica bodočih dni. Kos bo tem nalogam le, če bo značajna. Značajna more biti le svobodna, svobodna pa zopet le tista mladina, ki ne bo naukov Duha resnice le poslušala, ampak tudi izpolnjevala.

cest. Iz Addis Abebe so izgnali mnogo inozemcev, češ da vohunijo, veliko število domačinov pa so po prekem sodu kar na mestu postrelili, češ da so ropali.

V Avstriji se je spremenila vlada. Kancler g. Schuschnigg je vrgel kneza Starhemberga in sam prevzel vso oblast. Nedavno smo na tem mestu poročali, kako se kršč. soc. krilo režima jača in kako pripravlja s pomočjo legitimistov in nove armade izgon heimwehrovcev. Le-ti so, kot znano, vneti pristaši italijanskega fašizma, kateri jih je tudi zalagal z denarjem. Kršč. soc. krilo pa ni tako zelo navdušeno za Mussolinija in hoče vsaj malo samostojne politike. Vedeti treba tudi, da so na Dunaju, ki je londonska finančna ekspozitura za srednjo Evropo, Angleži že od nekdaj zelo močni. Ta moč se je jasno pokazala sedaj. S pomočjo nove armade, katero sta ji dovolili tudi Francija in Češkoslovaška, bo vlada razorožila Heimwehr in... in kakor vse kaže, pripravila vrnitev Habsburžanov.

Poljska ima novo vlado. Nad demokracičnimi stremljenji dosedanje vlade je zmagala vojaška stranka, ki noče nič slišati o kaki demokracični preureditvi države, ampak hoče še naprej z diktaturo tiščati kmetске in delavske množice k tlom. Kmetški pridelki padajo v ničvrednost, med delavstvom narašča brezposelnost, drž. dohodki, katerih polovico požrejo izdatki za vojsko, katastrofalno padajo. In ti »polkovniki« hočejo s tako nezadovoljnim narodom ustvariti »poljsko velesilo«. Izgleda, da tem klikam ne zaležejo še tako žarki opomini — številne in krvave kmetске in delavske manifestacije.

Španija si je izvolila novega državnega predsednika — levičarja Azano. Zanj so se izjavile vse levičarske stranke.

Nemiri v Palestini so vedno hujši. Arabci so začeli sedaj že tudi z bombami. Mnogo židov je bilo ubitih. Povsod je proglašeno obsedno stanje.

V Plovdivu na Bolgarskem so zastavkali tobačni delavci. Štrajk se more razširiti na vso Bolgarijo.

Protestna stavka v Grčiji je potekla mirno. — Tudi pozneje ni bilo novih neredov, ker je policija omilila svoje postopanje.

180.000 vreč kave počijo ali pa zmečejo v morje vsak mesec v Braziliji. Zemlja rodi v izobilju, ljudje so pa lačni.

## Zgled zavednosti

Člani skupine JSZ v Črni Kaolin so imeli neko nedeljo opravke v Ljubljani. Ker jim podjetje še ni izplačalo zaslužene mezd, so prosili delavci tisto soboto g. ravnatelja, da naj da saj nekaj na račun zaslužene mezd. Gospod ravnatelj je pa izjavil, da nima časa in da bo pozneje n. pr. v ponedeljek dal denar. Člani so dobro vedeli, zakaj nima g. ravnatelj časa. Zato so hoteli pokazati, da njihovega namena ne more preprečiti prezaposelnost g. ravnatelja. In so prišli takrat vsi člani skupine, to je 100%, v Ljubljano. Taka zavednost zasluži ne samo pohvale, ampak občudovanje. Naj bodo ti vrli tovariši in tovarišice, ki so vsi zgarani in ne v najboljšem gospodarskem položaju, za zgled vsem ostalim tovarišem. Hrabrega duha ne more nihče ukloniti.

## To in ono

Kranj. V nedeljo, dne 24. maja 1936 se vrši v Delavskem domu v Kranju tečaj, ki ga priredi za kranjsko skupino JSZ centrala iz Ljubljane. Vse članstvo kranjske skupine se naproša, da se tega tečaja v čim večjem številu udeleži. Za člane podoborov, obratne in krajevne zaupnike je tečaj strogo obvezen. Na tečaju se bo razpravljalo o najbolj aktualnih vprašanjih delavskega gibanja v današnjem času. Program tečaja je: »Strokovna organizacije — očišče delavskega gibanja«, »Krščanski socializem v praksi«, »Delovno pravo po obrtnem zakonu« in »Vzgoja delavske kulture«. Tečaj se prične točno ob 9. uri dopoldne in bo trajal malo čez poldan. Tovariši (ce), udeležite se tečaja, ker je v današnjih časih nujna potreba, da se delavstvo izobrazi. Zato v nedeljo nasvidenje!

Zagorje. Vsemu članstvu sporočamo, da se vrši v nedeljo, dne 24. maja 1936 ob 9. uri dopoldne v Zadrudnem domu sestanek, na katerem bomo obravnavali osnutek za sanacijo bratovskih skladnic ter osnutek zakona o minimalnih mezdah. Vabimo vse člane, da se tega sestanka v polnem številu udeleže.

Kamnik. »Iz Kamnika odhaja na novo službeno mesto v Osijek šef obrata tvornice »Titan« g. ing. Stjepan Gross. G. Gross je bil priljubljen med delavstvom tvornice, kjer je dolga leta vodil tvorniško obrtno šolo in je žrtvoval svoj prosti čas, da bi na ta način delavcem pomagal do čim večjega napredka in boljše eksistence. Na novem službenem mestu mu želimo obilo uspehov! Na njegovo mesto pride g. inž. Josip Brandt, ki je že pred 8 leti služboval v Kamniku v istem svojstvu.

Tale članek je objavilo nedeljsko »Jutro«. »Jutrov« dopisnik je pač dobro poučen o priljubljenosti g. inž. Grossa med delavstvom. Da je bil tako priljubljen, kot ve povedati »Jutrov« dopisnik, ni čuda, saj je bila že prvo leto po njegovi zaslugi vsemu delavstvu znižana plača za 10%, da o znižanju akordov niti ne govorimo. Gosp. inž. Brandt pa je služboval v Kamniku pred 5 leti.

Upamo, da bo g. inž. Brandt razumel težnje delavstva in mu v tem smislu kliče: Dobrodošel! — Kamniški kovinar.

Organiziranje na medenskem klancu. Delavci na preložitvi ceste na medenskem klancu smo doživeli veliko počaščenje. Lepega dne je pridrdral po cesti iz Ljubljane lep četverosedežen avtomobil. Sklicali so nas vse skupaj. Iz avtomobila so stopili pred nas štirje mlajši gospodje. Eden izmed njih je držal v roki nek papir. Dejal je, da smo na tistem papirju vsi lepo popisani in da smo od tega dne naprej organizirani. Če bomo pridni, nam bo tudi plača v najkrajšem času znatno povišana. Gospodje so fletno sedli v avtomobil in se spet odpeljali... Kdo pa so bili ti gospodje, še danes ne vemo.

## Zlati standard veča brezposelnost

Mednarodna konferenca dela v Ženevi je prejšnji mesec razpravljala o zvezi denarstva z brezposelnostjo, o čemer je poročal sam ravnatelj urada Harold Butler, ki je bil lani tudi v Jugoslaviji. Butler je ugotovil, da je brezposelnost največja v deželah z zlato veljavo. Za preskrbo dela je na prvem mestu Japonska, za njo pa Švedska. Zboljšanje se vidi tudi v Argentini, Braziliji, Čilu in Mehiki. Države, ki so obdržale zlati standard ali ga šele pred kratkim opustile, so na slabšem. V Holandski, Belgiji in Švici se je lani brezposelnost še povečala. Splošno pa je v vseh državah sveta brezposelnost večja ko v letu 1929, in sicer je le sedem držav, ki imajo brezposelnost za manj ko 200% večjo od brezposelnosti v letu 1929. To so Japonska, Nemčija, Anglija, Avstralija, Danska, Norveška in Švedska. Višek je dosegla brezposelnost leta 1932 z 200% one iz leta 1929. Sredi julija lani je bila še 217 odstotna in je polagoma še pojemala.

Poročilo urada ugotavlja, da so vsi dosedajni ukrepi za pobijanje nezaposlenosti nezadostni, zlasti ostro pa se obrača proti denarnim podporam, ki so posebno mladim ljudem zelo škodljive.

## Opozorilo

Vseh vrst rabljene predmete poceni kupite  
in prodaste edino pri  
**PROMET** (nasproti kr. žanske cerkve)

**Inserirajte v »Del. Pravici«!**